

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми отч і душу ми виреш; а не возьмеш малости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свята 5 1/2 год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Домбровського (Хорунжину). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє: — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Становище Італії на Середземнім морі.

(X) Недавний побут англійського короля, а відтак зараз німецького цесаря і намірена подорож президента французської речі-посполитої до Італії і намірена подорож короля Віктора Імануїла до Парижа дають привід не лише політичним, але військовим кругам усього світа до оцінюваня становища Італії на Середземнім морі. Але між просторими оцінками італійського війська і флоту і спінками можливости, на скільки обидва ці чинники заважили-б в політичних запутанинах при обороні краю, не звернено бачности на нинішній стан оборони побережя італійського півострова, хоч ся обставина є рішальною що-до становища Італії на Середземнім морі.

Між воєнними пристанями що-до воєнної ваги перше місце займає Спеція, позаяк тут природа, штука, знанє і свідомість ціли витворили діло, якого не має навіть Франція в Тульоні, хоч на сю останню пристань рік-річно ложать великі суми і майже викінчено будову сеї пристани. В Спеції находить ся головний арсенал для італійської флоту. Фортифікаційну охорону пристани творить 26 фортів і численні батерії, так що без пересадки можна сказати, що Спеція не лише володіє цілим лігурийським заливом, але далеко ще й Середземнім морем. Се значіне Спеція піддержує ще сильно укріплена Генуа захищена від моря і суші укріпленнями, але ще до того так положена, що звідсіля можна обійти Апенніни і без труду дістати ся в долину Паду.

Однак не лише Спеція і Генуа надають Італії визначне стратегічне становище на Середземнім морі, але ще й інші укріплені місця надають Італії значіне рішального чинника в змаганю о владу над «латинським морем». Є се передовсім укріплена дорога Месіни між Італією і Сицилією, є Венеція, котра може бути вихідною точкою великих операцій на Середземнім морі і може стати поруч Спеції, дальше невикінчений ще Тарент, що разом з Месіною має важне значіне для Йонського моря, наостанку важна Мадалена, що держить наче в руках французку Корсику і у війні може мати велике значіне яко брама в східнім або західнім напрямі. Тут отже в тім напрямі зробила Італія вельми багато, щоби собі витворити перворядне воєнне бовшище. Але ще й ддятого так значно укріплено Мадалену, щоби витворити підвалину для зачіпних операцій італійської флоту, які можна повести через Тиргенське море і широкий отвір між Сицилією і Сардинією з тим більшим успіхом, як довго побіч Мадалени є в руках Італії окрім Спеції також Месинська дорога.

Нічого дивного, що при таким знаме-

нитім обороннім положеню Італії найбільше інтересовані на Середземнім морі держави Франція й Англія убігають ся о приязнь Італії і старають ся вийти з нею в союз.

Особливо Англія, замітивши, що в останних гасах давна єї перевага в Гібральтарі і на Мальті стає упадати, убігає ся о приязнь Італії. А не менше дбає о се Франція, бо бачить добре, як Марсилія і Тульон і єї звязи з Тунісом і Альжиром загрожені Італією з Сардинії і Тиргенського моря.

Англіські стратеги вичислили, що в союзі з Італією могла-б собі Англія ошадити що найменше 20 воєнних кораблів, а союз сей дав би Англії перевагу над Францією. Однак можна сумнівати ся, чи побут Едварда в Римі був успішний для такого союзу. Але й в противнім случаю се не змінило-б взаємин Італії до Німеччини. Намірені відвідини Любета і Віктора Імануїла мають неперечне цілє, промостити дорогу до зближеня Італії і Франції.

З канадійської України.

(Допись о. Плат. Філіса).

(Дальше)

Чи буде що путнього а тої маси емігрантів? Чим довше працюємо межі ними, тим тяжше приходить ся дати відповідь на се питанє?

Під зглядом матеріальним є надія, що наші емігранти будуть мати ся добре, навіть дуже добре. Деякі вже тепер єсть правдиво заможні. При всіх своїх хибях є наш нарід працювятий, загартований до тяжкої роботи, привик до бід і до обходженя чим будь, надто і досить ошадний, особливо як нема кому єго опікувати та визискувати, як се було з жидами в старім краю. Тож маючи землі кождей поверх 100 моргів, не потребуєчи єї ділати між синів, бо ті забирають для себе окремі фарми, ані між доньки, бо ті рівнож йдуть за муж за самостійних фармарів, — маючи кредит в фабриках машин, звідки кождей на виплату бере віз, сани, жнивварку, косарку, грабарку і інші зваряди, маючи при тим спосібність заробити при роботах колєвних або в копальнях до 200 доларів в порі, коли в дома нема так пильної праці — фармарі наші доходять до поважного добробяту. Податку платити не треба, дерева не купуєчи, ні на опал, ні на хату, ні на будинки — цілу весну, літо і осінь може кождей мати свіже м'ясо з птацтва, котрого ту тьма-тьменна, збіже родить ся достатно, працю польну і збори осіньні скоро і дешево зробить машина — тож все надає ся до того, що наші емігранти з року на рік стають більше заможними.

Великим щастєм для фармарів є се, що ту нема піяньства. По містах, як в Віннепіґу і та язва не відступила від наших людей. Грїш приходить легко — але так само і легко пропускаяє єго. Я був в Віннепіґу перед місяцем і наслу-

хав ся досить жалоб від розумнійших людей на то, що особливо молодіж залягає шинки, грає в білард, в карти, цілі ночі переводить на гулятиках і то в будні дни, бо в неділі не вільно ту справляти музик. Однак на фармах ані піяньства, ані гулятиків нема. Всі напїтки заступає гербата. — Як би ще та язва піяньства була прийшла на фарми, то не було би ніякого вигляду і з матеріальної сторони для наших емігрантів. А так — є надія узасаднена на добрий стан, а може і богатий стан для наших фармарів.

Але що стане ся з Канадійською Русцо під зглядом віри і народности?

Що-до віри є надія, що маса народу остала би католицкою, наколи би на кождей кольонії осів постійно католицкий св'ященик, а поки неможливо замінити осібним св'ящеником кождей кольонії, щоби бодай по трех св'ящеників осіло в кождей провінції Канади, отже в Манітобі, Ассінобої, Саскечевані, подібно як ми осіли в Альберті. Таким чином потреба би чим скорше щонайменше девять св'ящеників. Кольонію, в котрій осяде православний св'ященик перед нашим, можна від разу уважати за страчену і для віри і для народности. Народ прийме єго цілком так само, як би прийняв католицкого свого св'ященика. Масі народу, як сказано вже висше, не розходить ся так дуже, щоби католицку віру задержати, котрої не понимає і над котрою не мислить, але щоби взагалі «якусь» віру мати, «якогось» св'ященика бачити. Тож «prior tempore, potior jure». Православного прийме тим скорше, що російське православє в Америці для своєї пропаганди зве себе, як кому потреба. Як той циган казав на питанє: Якої ти цигане віри? «А якої тобі треба?» — Так і православє зве себе тут «католицкою церквою», зве себе «рускою церквою», ба, навіть не жахає ся людям нашим говорити, що оно є унійською вірою, як кому потреба; опісля доперва, коли осяде ся твердо в якім місци, починає вразумляти і просв'ячати народ на свій лад.

Чи дістанемо ми тих бодай 9 св'ящеників до Канади з Галичини — за рік, за два?!

Сумний жаль стискає серце чоловікови, коли так задумає ся, що отсе кількадесят тисяч народу може загинути для Христа, для Церкви, для народности, як рівнож може бути і уратованим — лиш дайте нам девять робітників! І видить ся, що ціла Русь не здобуде ся на тих мізерних девятьох чоловіка! Які ми убогі, дуже убогі! Такі то ми жертволюбні для Бога, для Христа! Що року семинарія духовна містить в своїх стінах понад 200 б отників до служби «для Христа» — тут девятьох потреба — і їх нема! Чи не сумний та дивний парадокс?

(Конець буде).

З близьна і далека.

Італійській прасі, яка лише в незначній часті осуджує студентські демонстрації против Австрії, а впрочім толерує їх або і оправдує, дає віденьський Fremdenblatt ось яке унім-

Публична Галя авкційна

Львів — пасаж Міколяша.

Вистава річній призначених на продажу гідна огляненя задля значного числа творів штуки і старинности. Також багато річній до практичного ужитку як: меблі, дивани, фєртєпiani, повози, машини до шитя, ровери, машини до писаня, золоті і срібні предмети, хінське срібло, годинники, убрания і т. д. одним словом всякого рода движимости **дешево до набути.** — Ліцитації відбувають ся що тижня в четверги о год. 4. пополудни. — Вистава отворена щодень від 3. до 8. год. вечер; в неділі і в свята від 9. до 12. год. — Бюро для прив'ятя річній на продажу отворене щодень від 9. до 12 1/2 год. в полудне; для дрібнійших річній також і пополудни від 3. до 6. год.

неве: Що інсбруцкі задири заворушили чути в Італії, се не здивує нікого, але що они були лише радісно підхопленою притокою до поновного оживлення іридентизму, се стає тим яснійшою справою, що колиб дійсно ходило демонстрантам лише о судбу італійських студентів в Інсбруку, були би їх давно мусіли успокоїти ріжні заяви австрійського міністра просвіти. Навіть поминувши те, що італійська молодіж іде під проводом звісних іридентистів і жадає відступлення кількох австрійських провінцій, що бодай є найгіршим середником до основаня італійської академії — то вже заяви міністра віроісповідань доказують, що заким наступили демонстрації, вже був відпаив претекст до них. Попросту іридентска партія наново прочуняла зі сну і інсбруцкі перепалки були лише догідним для неї паливом до огня, який вже попередню підпалалила. Розходить ся попросту тільки о агітацию проти нашої монархії. Було би може належало ся, щоби Бачелі, відповідаючи в італійським парламентах на інтерпеляцію що-до інсбруцких подій, не поперестав був на простім запереченю компетенції до такої справи, але притій нагоді вказав заразом на невластивість і шкідливість сего руху. Єствовав стоваришень, які без обиняків домагають ся анексії просторів чужої держави, публично розбирає квестіаі спростованя границі, може збудити в народі небезпечні жадоби. Се мусить конечно вплинути і на настрої Австро-Угорщини. Коли вже є простою бурдою окликувати анексію пляни проти держави, з якою живе ся в мирі, то справа стає прямо неприродною, коли ходить о союзника. Коли піде так далше, то також у австро-угорских народів відозве ся реагованє і нашою правительству помимо найліпшої волі буде трудно, при полагоджуваню справ між нами а Італійцями, виявляти сю чемність, яка була би можливою в природних відносинах.

Оруженє Япанії, якої фльота складає ся вже тепер з 70 перворядних панцирників з поємністю 200.000 тон, а сухопутна армія представляє поважну, на європейський спосіб оружену і виправлену, воєнну силу — занепокоїли військові круги російські. В тім огляді відзиває ся Новое Время: Для нікого не є тайною, що коли Япанія думає про війну, то тільки з Росією. Однак до сего, щоби розпочати війну, потреба якогось зіткненя інтересів суперничих з собою держав. Тимчасом нинішня політика Росії не подає причини до такого зіткненя. Наше поведєне в Манджурії, яке змагає до запереня безпеки у власних границях і до охорони залізничного підпрямства, на яке ми посвятили

величезні средства, не можуть стати в суперечности з япаньскими інтересами. Противно докананє нами скорє піднесєне Манджурії повинно бути на руку Япанії, бо ся область стає з одної сторони новим ринком збуту для виробів япаньского промислу, з другої сторони дає широке поле для підприємчivosti япаньского народа. Япанія уважає себе безпосередно інтересованою справами Кореї, але ми там не стоїмо тепер на заваді Япанцям. Сій правді, правда, дуже сумній зі становиска російских інтересів не перечать навіть в самій Япанії. Коли япаньский народ зрозуміє, що єму належить старати ся за піднесєне власного добробиту, а не за безцільне побільшуванє фльоти і армії то Япанію чекає сьвітла будуччина. Колиж пануючі в краю шовіністичні стремління не дадуть єї вступити на дорогу розсудку, то сумній єї кєнець дуже близький. Без жадвої війни, самими безцільними видатками на фльоти і армію, доведе себе Япанія до погибели.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат. Михайла, Евфрозини; рим.-кат. Флорентії. — В суботу: руско-кат. (Задушна). Симеона, Мелетія; рим.-кат. Норберта.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядю о вирівнанє залогостий, та о приєднуванє нам нових передплатників.

— **3 Мостів великих.** (Тарасове сьвято). В неділю дня 14. с. м. відбудуть ся о 7 год. вечером вечерниці в пам'ять Т. Шевченка. Чистий дохід призначений на будову церкви в Сокалі.

— **3 Ягорова.** (Аматорске представленє). Члени «Міщаньской Читальні» відіграють в понеділок дня 8. с. м. в сьлі «Сокола» 5-актову драму Івана Франка «Украдене щастє». Початок о год. 7½, вечером. Ціна місць по 2 К, 1-40 К, 1 К і 30 сот.

— **Дух вшехпольскї** об'явив ся в цілій своїй некультурній нагоді в посліднім числі «Karykatur», издаваних п. Голодницьким. Здаєсь, що п. редактор виховав ся десь в такій мазурскій хаті, де безрога та рогата худоба живе разом з людьми, бо єго теперішні змаганя до сатири і дотепу не виходять поза круг сего домашнього зв'ярінця. Поминувши вже низькі, некультурні, гідкі напасті та прізвиза на поодинокі личности зміж Русинів, «вшехпольскї дух» в Karykatur-ах дше такою ідовитою жовчею супроти всего, що руске, що не вагає ся до цілого руского народу прикладати як наймерзенійші епітети. Се справедлишна ганьба і стид для польської культури, що щось подібного появляє ся на польській мові без жадного протесту в польській прасі, але заразом і вельми характеристичне для галицької проку-

раторії, що позваляє вшехпольскому колтунови подавати публиці такі обиди на цілій тубольчий нарид. Хиба, що се має бути «шпедмакєм Польскї од можа до можа».

— **Говорім по руски!** З Камінки струмислової пишуть нам: Дня 2. с. м. був я сьвідком великої неприємности, ізза котрої я мало сам не згорів зі сорому. Отсе приходить до уряду податкового в Камінці струм. адміністратор Дєрнова о. Андрущишин і говорить до урядника-Русина польською мовою! Урядник знаючи, що се руский сьвященик, відновив голосно і виразно по руски, однак се не додало о. адміністраторови відваги, бо далше говорив чужою бесідою. Вкінци, коли урядник все таки відзивав ся по руски, тоді той отець набрав остаточно відваги і переконавшись мабуть, що урядник Русин... став говорити рідною мовою. З сего також можна вносить, що той отець з властями переписує ся тільки в «уржендовем єзику».

— **Пятнистий тиф у східній Галичині.** В однім тижня від 20. до 26. мая с. р. було в 24 повітах східної Галичини 143 нових слухайв занедужаня на пятнистий тиф. В тім часі занедужило в західній Галичині 3 особи, а на Буковині 16 осіб. Нові слухайв пятнистого тифу приключили ся в тім тижня в отєих повітах східної Галичини: Бережани (Каллиці 4, Мазєнівка 2, Таврів 5, Золочівка 5) 16; Бучач (Скоморохи) 1; Чортків (Угринь 1, Улашківці 7, Вигнанка 1) 9; Дрогобич (Східниця 3, Тустановичі 1, Урож 6, Вишинки 2) 12; Городок (місто) 2; Городенка (Чернелиця 3, Топорівці 3, Тишківці 5) 11; Яворів (місто 1, Курники 1, Вільшаниця 4, Рогзна 1, Сарин 9) 16; Львів (Білка шлях.) 3; Мостиска (Баличі) 3; Надвірна (Потік чорний) 4; Печеніжин (Баня Березів 5, Стопчатів 1) 6; Підгайці (Соколів) 12; Перемішля (Новосілки) 2; Пєлемішляни (Глиняни 1, Полтва 7, Зєнів 1) 9; Переворск (Халупки 1, Гайчина ланць 2, Ягайла 4) 7; Рава (Немирів) 1; Скалат (Зелена) 5; Снятин (Драгасимів 3, Тулова 1) 4; Станиславів (Крехівці) 2; Стрий (Гулар, 1, Кагне 1) 2; Товмач (Клубівці) 4; Терєбовля (Дарахів) 2; Золочів (місто 1, Ожидів 1, Ремизівці 5, Розваж 1) 8; Жєвква (Скварява стара) 1. — З сего виказу показує ся, що пятнистий тиф ширить ся у східній Галичині з первісною силою.

— **Вісти з Америки.** Стан здоровля недужого о. Нижанковского погіршив ся так, що на єго жаданє відвезено єго до шпитала.

Польскїй дїм еміграційний в Новім Йорку замкнено, бо заряд того дому замість помагати емігрантам, обдирав їх і управляв недозволену продаж карт корабельних.

— **Пригоди Перза у Львові.** Перед міским театром крутив ся вчєра вечером якийсь чоловік низького росту. Черти єго лица і високий, чорний колпак на голові сьвідчили, що він східного походженя. Се звернуло увагу поліції, котра зачала чужинця випитувати. Однак віак не можна було порозуміти ся з ним. Спроваджено єго на поліцію і ту вилегітимував ся він паншпортом у французській і перській мові. Допєрва тод

Богдан Лєпкий.

Василь Стефанік.

(Дальше).

Новим звуком є також «Злодій», а то по причині сильного драматичного нерву, яким дріжить сей нарис. То вже прямо одна ява страшної драми, езекуція хлопська.

«Посеред хати стояли два дужі, моцні хлопци. Сорочки на них подерті, лица покровавлені. Се мужик зловив злодія при роботі. Сильний був гість, але і господарови Пан Біг теж не пожалував сили.

Казав прикликати сусідів, принєсти горівки, напоїли злодія і... кинули ся на него, як голодні вовки.

Мало коли лучає ся, щоби автор в невеличкій твір вложив тільки акції, таку живу характеристику осіб і таку страшну подію. Поминуті не годить ся «Кленових листків» прекрасної новелі, в роді давнійших єго образків хлопського пекла, овіяного авреолею безграничного терпіня мужицької жінки. Можна би закинути авторови, що будуючи той твір, переломив єго і не видержав в розмірі¹⁾. Єсли подібні закиди мають яку небудь стійність.

В цілости має «Дорога» зміст ріжнороднійший і більше спокою. Тема робить ся повільнійша, лїній рівнійша, поліхромія більше згармонізована.

¹⁾ Перша часть виглядає на початок повісти, дальші мають темно далеко скорше, більше новелістичне.

Автор, набрав сьвідомости своєї сили і позбув ся творчої горячки.

«Дорога» то останнє слово Стефаніка. З тої пори він мовчить. Замешкав в ріднім селі, між народом, котрого жите так чудово представив і живе там на батьківській землі, як колись Garborg в гірській закутній норвежской верховині, або як Оркан на верхах своїх горців. Здалєка тільки доходять вісти, що пише драму, або велику повість.

В спокою поглублюєт ся душі, а в самоті звершають ся великі твори. Побачимо.

* * *

Здавна, може від часу, коли появили ся Оповіданя Марка Вовчка, жадна українська книжка не мала такого щастя, як Стефаніка «Сина книжечка». Говорили про неї всюди і не було часописи, яка не звернула би уваги своїх четців на ту незвичайну появу. Був то безусловно найцінніший твір ювілейного року¹⁾ і найкрасший доказ живнености української мисли і слова.

Тому не диво, що книжка так скоро переступила народні границі і дїждала ся численних перекладів на чужі бесіди.

Годі докладно сказати, що було причиною так скорого розголосу і що властиво творило ту притягаючу силу новости так, як приміром трудно докладно сказати, що то є штука.

Поза тим, що можна критичним умом об-

¹⁾ Ювілей сотних роковин відродженя української літератури сьвяткував ся у Львові осєню 1898. року. В інших містах обходили єго пізнійше, так що час аж до осєни 1899. можна вважати ювілейним роком.

няти, лишити ся все таки богато чогось невлєвимого, а хто зна, чи не найєстєвнійшого.

Новим і оригінальним був Стефанік так в змісті як і в формі.

Зміст бере він з житя хлопського і хоть то жите не від нині є в українській літературі головним предметом, то все таки добув він з нього тільки нових явищ, що дав нам твори зовсім нові.

Не вдоволив ся він малюнком зовнішних умов хлопського побуту (який мимоходом кажучи, знає, як ніхто доси), але пірнув глибоко, в безодню душі. Там відкрив цілі хідники темні, цілі лабіринти непроходимі, повні таких страшєвних дивоглядів, що на їх вид мороз іде по шкірі.

Здає ся, що нема так трудної ситуації в житю українського хлопа і нема так заплутаного процесу в єго душі, щоб їх Стефанік не міг підглянути і описати. «Царство нашої душі — каже Maeterlinck*) — розширює ся з кождою дщиною» — Стефанік розширює державу мужицької душі.

І батько, котрий нагльить доньку, щоби вмилала, а потім дає єї яблуко на потїху (Катруся) і нуждар, що дитину топить, а ріки перейти не годєн (Новина), і жінка, що каже дітям батька бити, бо не (Лєсева фамілія) і Басєраби, котрі вірять, що від часу до часу один з них мусить собі жите відобрати (Басєраби), все то суть люди дійсні, лиш не для кождого ока замїтні.

Стефанік уміє їх доглянути в товкїтні будєнного житя і добути з їх серця найзадушевнійші тайни — є одним з тих, що запуска-

*) Der Schatz der Armen.

один із урядників поліції, що знав французську мову, дійшов, що чужинець називає ся Міржа Могамед Алі Кагані, має 26 літ, є перської народности і скінчив королівську школу в Тегерані. Кагані вибрав ся до Швайцарії, щоби на однім із тамошних університетів студіювати право. На російських залізницях украв єму хтось під час сну в вагоні кількадесят рублів в банкнотах так, що єму лишила ся тільки дрібна монета. Дня 2. червня переїхав він через Підволочиска до Львова майже без сотика в кишені. В виду тих обставин постановлено замкнути бідного студента в поліційних арештах аж до дальшого виясненя справи. При тім був присутній один із дивнікарів. Він заявив готовість вивайти Каганьому нічліг і удав ся до «Чительні академічкєй» та представив там свою просьбу. Однак ту відмовлено єму, бо мовляв, «Чительня» почуває ся до солідарности тільки супроти академіків-Поляків. Тимчасом дізнав ся про се голова «Братньої помочи техніків» і прийшов з іще одним зпоміж товаришів, що умів по французки і троха по перски до Каганього, а пересвідчивши ся, що се дійсно інтелігентний чоловік, забрав єго до себе на нічліг. Нині мав явити ся перський студент в поліційнім бюрі для чужинців, котре вишле єго на кошт перського правительства до перського консулату у Відни.

— **Жертви грому.** З Пістиня пишуть нам: Дня 2. с. м. в часі зливного дощу ударив грим в жидівську хату в самій середині міста і убив двоє людей: молодого газду, що схоронив ся перед дощем на підсіню, і жидівочку, доньку властителя хати. Рівночасно від грому столпили ся телеграфічні дроти в недалекий уряді поштовім.

— **Огні.** Дня 28. мая знищив огонь 60 господарских загород в селі Яструбиці, сокальского повіта. Загальна шкода виносилла 40.000 К., а була обезпечена на 31.000 К. — В Деревні, жовківського повіта, згоріло оноді 49 господарских будинок, вартости 13.000 К. — В Гамені, цішанівського повіта, знищив огонь 3 селянські загороди вартости 2.600 К. — На двірськєм обшарі в Віцино, золочівського повіта, згоріла горальня. Шкода виносить 30.000 К. — В Борщеві згоріло обійсте Кастана Смагловського. Шкода 8.000 К. була обезпечена на 2.700 К. — В Вявятинях, коло Залічак знищив огонь господарскі будинки Стефана Короля, а в огні згорів єго 70-літній батько. Шкода виносить 4.800 К. — В Малинських, брідського повіта, згоріло оноді 7 господарств, вартости 9.000 К. — В Неаполі згорив заставничий Банк. Шкода виносить 11 мільонів корон. При огні погнбло багато людей.

— **Іспит зрілости** в реальній школі в Тернополі здали отсі абітурієнти: Ант. Бергардт, Михайло Брояковский, Ур. Фрайліх, К. Фукс, Авр. Гршберг, Бор. Гршгорн, Григорій Гумєнюк (екстерн), Іван Яремко (з відан.), Василь Каліцун (екст.), Омелян Климащук, Каз. Кочоровський, Каз. Кучинський, Н. Нусбавм, Микола Поцалуйко, Дмитро Пігут (екст.), Грш Розмарін, Н. Сафір, Йосиф Шмзюка (з відан.), В. Словіковский, Петро Стахевич, Х. Штайншайдер,

ють ся в глибину найбільш заплутаних відносин нашого життя, а робить се дуже природно і звичайно, без фантастичних уборів і таємственного німбу. Навіаки в сполуді незвичайних явищ, якими пишає ся зміст новел Стефаніка з формою наскрізь артистичною, але ясною і прозорою — лежить один з найважнійших секретів єго оригінальности.

Малює Стефанік своїх героїв дуже виразно і різко. Не впроваджує їх звільна, не зарисовує легко на тлі якогось кравиду, або вступу, не представляє, як гостя в сальоні, лиш відразу ставить перед очами, в цілій постаті, в повнім світлі, сказав бим, з підчеркненими характеристичними прикметами.

Послугує ся при тім зворотами і порівняннями незвичайно бистрими і майже завжди новими. Зівялі листки, згинають ся у негò в мідяні човенця, мати дує на сина, як на рану, світла пускають коріне в темряву, голова колише ся, як галузка на вітрі, тіло землею чути, скрипка плаче, як дитина, пісня єго душі гіркне, як зігнила пшениця і т. д.

Досить глянути на початок новел Стефаніка, щоби пізнати оригінальність єго форми.

Ось приміром початок «Палія»:

«Сільський богач Андрій Курочка сидів коло стола і обїдав, — не обїдав, а давив ся кожним куснем».

Або:

«Коло довгого стола сидів Іван тай Проць. Котили по столі завзяті слова і схиливши ся слухали, що стіл говорить» (В корчмі).

Або знов:

«Як Катрусє приходила до памяти, то ма-

Юліан Тучапський, В. Унтерберг. Поправку одержало 4 абітурієнтів, 1 єго репробовано на рік, а 1-єго без означеня речинця.

— **Чи любов є злочином?** Перед трибуналом присяжних судіїв в Чернівцях почала ся розправа проти Василя Солована з Каменної, обжалованого о злочин з §. 127 карного кодексу. Солован удержував від кількох літ любовний зносини з Евфровиною Малайчуківною, а сєго року в мясниці по Різді хотів з нею повінчати ся. Коли він прийшов до місцевого пароха давати на заповіді, парох поглянув до метрики і не позволив на вінчанє, бо дівчина мала 13 літ. Солован мимо того, що знав вік дівчини і був сьвідомий каригідности свого поступку, взяв єї до себе і жив з нею на віру. За сєй злочин потягнує єго до відвчальности. Розправа має покінчити ся нині.

— **Планетоїди.** По еліптичній дорозі, якої перічне віддаленє від сонця виносить около 777 мільонів кілометрів, отже майже три рази тільки що віддаленє планети Марса від сонця, кружить велит Юпітер, який є 1400 разів більший від нашої землі. Ще в 18. віці дивувало зьвіздарів, як може так величезний простір між Марсом а Юпітером бути порожнім, не мати ніодної планети. Загадку розвязано аж з початком 19. столітя. Дня 1. січня 1801. р. зьвіздар Пієнці в Палермо відкрив на тім просторі планету і назвав єї Церерою. Але небавом другі зьвіздарі повідкривали на тім самім поясі інші планети, так що до кінця року 1897. начислено 429 планет різної величини, котрі з різною скоростю кружили докруг сонця. Вєі они мають походити з одної розбитої планети, тому надано їм назву «планетоїди». Віддаленє найближчої планетоїди від сонця, яка називає ся «Бручія», виносить 320 міль. кілм., а найдальшої планетоїди Туліє 631 міль. кілм. На тім поясі ваходять зьвіздарі щораз нові планетоїди, а число відкритих доси виносить понад 500. Планетоїди не є нічим інтересні для зьвіздарів, бо з огляду на незначну величину не дають ся точно слїдити. Найменші з них є так великі як четвертина нашої землі, а найбільші є до пята разів більші чим земля. Планетоїди — як твердят зьвіздарі — забирають їм тільки дорогого часу, а представляють так мало вартости, що виринула гадка застановити на якийсь час дослїди над планетоїдами.

— **З залізниць.** Зшитки зіставлюваних білетів до їзди. З днем 1. червня с. р. заведено новий виказ зіставлюваних білетів їзди на шляхах залізниць австрійських, угорських, боєняцко-герцєговиньських, німецьких, бельгійських, французских, швайцарских, голандских, шведских, норвегских, даньских і філяндских, румуньских, сербских, болгарских і ориєнтальних. Замовлення на зшитки зіставлюваних білетів їзди приймають вєі стації ц. к. австр. залізниць держ. і ц. к. уприв. залізниць полудневої і посередничать при їх набутю. При замовленю належить зложити від кожної зшитки задаток в сумі 3 марок, котрі зістануть вчислені в ціну білету. Зложений задаток пропадає, наколи зшитки не відбере ся

ма сідала коло неї і жалібно говорила: Катрусє, доки ти, небого, меш слабувати?» (Катрусє).

Або вкінці:

«У тій хатині, що лізе під горб, як перевалений хрущик, лежала баба» (Сама саміська).

Годі вчислити вєі секретів Стефанікової оригінальности, та не мож поминути єго бесіди. Він пише своєю власною мовою. Можна так сказати з огляду на окремішність єго фразеології, способу образованя, музики і темпа бесіди.

Особливо замітний у него монолог та діяльоґ.

В монологу уриває він гадки і реченя та вяже їх так дивно, як вони тільки в людськєм мозку вяжуть ся тоді, коли чоловік не числять ся з ніким і нічим, навіть з собою, коли єго ніхто не контролює і гадка стає чимсь свобідним, окремішним, независимим. (Май, Сон). В розмові вибирає Стефанік тільки провідні питання і відповіді, звязкі і такі, що богато кажуть а пропускає вєсь, чого легко можна догадатись. (Засіданє, З міста їдучи). Часто веде розмову недомовками, часто одно слово за цілі проповіді стане, то знов душа, наболїла чуєм, виливає ся филою розгуканих слів¹⁾.

Тоді лишає автор покуцький говор подібно, як Горкий босацький жаргон і викликує таким чином незвичайне вражєне. Ті люди дійсно говорять, сьміють ся і плачуть, мов зачаровані єго таємничою силою.

(Дальше буде).

¹⁾ Найхарактернійшим приміром послужити може бесіда Івана до гостей на хрестинах наймолодшої дитини в І. частині «Клевоших листків».

в речинці 14-днєвнім, числячи від дня єї важности. Зшитки зіставлюваних білетів їзди видає ся так для їзд округних, як і для їзди на тих самих шляхах там і на поворот, если довжина цілої в картах до їзди поданої дороги виносить найменше 600 кілометрів.

При заплаті належитости за висше згадаєне мінімальне віддаленє, можна принимати шляхи сполучаючі, для котрих білетів до зшиток не вставляє ся, тільки під тою вїмкою, що скількість кілометрів тих шляхів сполучаючих не є більшою, ніж половина вєіх кілометрів, припадаючих на заплачені шляхи білетів зіставлюваних. Зшитки такі мають стійність, вчислюючи в то день остемпльованя, 45 днів, наколи обняті ними шляхи виносять 600 до 2000 км., 60 днів наколи обняті ними шляхи виносять 2001 до 3000 км. а 9 днів понад 3000 км. Білєти зіставлювані упривляють взагалі до уживаня вєіх поїздів після розкладу їзди, наколи ті поїзди мають вози відновідної кляси. За ужитє поїздів експресових і люкєусових треба доплатити додаткову належитість, унормовану дотичними тарифами. На шляхах ц. к. австрійских і корол. угорских залізниць державних мають стійність білєти зіставлювані III. кляси виключно для поїздів особових а упривляють до уживаня поїздів поспішних тільки за доплатою устанавленого додатку, о скілько на поодиноких білєтах безпосередних не подано иншої постанови. Тарифа для зшиток зіставлюваних білетів їзди є уложена в німецькій державній валюті, вільно однак подорожним платити належитість також і в валюті австрійській обчисленій по деннім курсі. Списє зіставлюваних білетів їзди враз з мапою можна дістати по ціні 1 К. в місяцях видаваня їх, можна єго однак набути також за посередничством кожної стації ц. к. залізниць держ. і ц. к. уприв. залізниць полудневої.

— **Дрібні вїсти.** Dziennik polski доносить, що в суботу дня 6. с. м. в костелі Марії Сніжної у Львові відбуде ся вінчанє п. Витовта Демянчука редактора «Руского Селянина», з п-єю Оленою Юркевичівною. — В Бродях застрайкували лікарі тамошної Каси хорих. — В Станіславові застрайкували робітники заняті при будові рускої духовної семинарії.

— **Родимці!** Памятайте на бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові!

Наука, штука, література.

— **Опера.** Наша землячка, п-ні Лопатиньська, вступила вчєра в міскім театрі в «Вольнім Стрільці» Вебера в ролі Агати. Виступ сєй принїла численно зібрана публіка дуже симпатично і не щадила артистці добре заслужених оплесків. З партії своєї драматично-коловатурової вивязала ся п. Лопатиньська знаменито. Голос єї лунав по амфітеатрі. Гра сценічна була добре відчута і жива. Загально сказавши, п-ні Лопатиньська перевисшила як у сьпіві так і грі колишню дебютантку в тій партії на сцені львівській, п-ню Гембажевську. Сподїємо ся, що дирекція львівської опери счоче частійше користувати п-ню Лопатиньську до оперових роль.

H. B.

Телеграми.

Відень, 4. червня. О. Митрополит Шептицький зложив нині в руки цїсаря присягу яко тайний радник цїсарскїй. При тім актї був присутний міністер гр. Голуховський.

Опісля був о. Митрополит Шептицький на аудїєнції у цїсаря.

Відень, 4. червня. Чєскі послы заявили, що в половині червня буде правительство в критичнім положєню і буде приневоленє відрочити засіданя державної ради перед ухвалою угодових законів.

Помер ту профєсор математики на тутєшнім університеті др. Леопольд Гєгенбауєр.

Відень, 4. червня. N. W. Tagblatt доносить, що цїсар Вільгельм на запросини архика. Фридриха приїде до Угорщини на лови. По дорозі цїсар Вільгельм відвідає цїсаря Франц Йосифа у Відни.

Загреб, 4. червня. В Сусєк товпа напала на улиці і побїла якогось профєсора гімназьяльного, котрий слїдив за учениками, що брали участь в демонстрациях.

Перед виходом вчєрашнього числа «Обзор-а» вїйско окружило друкарню і єїкого з неї не випустило. Опісля сконфісковано се число і увязнено двоє редакторів.

Ріка (Фюме), 4. червня. В Гробнику увязнено пароха і сотрудника за підбурюванє селян.

Париж, 4. червня. Агенція Гаваса доносить, що з Марока поспіли вісти про війну, яку мають Берберійці видати Французам.

Царгород, 4. червня. Після інформацій Порту випущено досі в Солуні до 400 арештованих Болгарів. Двадцять шість, яким доказано злочин, остає в в'язниці.

— Дальші фанти на лотерію „Сокола“ надіслали отсі Вн. Добродії: Ярослава Труш з Золочева каламар з ручкою, Ем. Дрогомирцка з Золочева гафт. щітник, Северина Ніжанковска з Золочева 2 виш. краватки, Зофія Миронович з Золочева дві виш. краватки, Олена Олесницька з Золочева шараги на ручник, Осип Шухевич малювану шовкову подушку, Маруся Леонтович з Тенетиск гафт. щітник і подушку на голки, Маланка Леонтович з Тенетиск весика ручної роботи, Ольга Леонтович з Тенетиск дамську торбинку вишивану і подушку на голки, Ірина Лукіянович з Городниці виш. сорочку, 2 образи в рамах, вахляр на фотог. і 2 рамки на фотог., Оля Ляпанська виш. ручник, Оля Навроцка подушку на канапу, М. Білинська гафт. настільник, Доська Г. зі Львова серветку ручної роботи, Климентій і Марія Волянські з Ходачкова мал. гафт. щітник і плюшову подушку, Каміля Пауківна з Саджави настільник, Стефанія Галушницька виш. настільник, Ан. Строкан з Перемишля пушку на папіроси, 2 рамки на фотог., А. Мавастирський портрет Шевченка, Турбацький краєвид, Марія Кречківська виш. муж. перед до сорочки, Любка Глодзінська шклянну касетку, Валерія Коритовська виш. мал. обрус, Денис Сембраторч деревл. касетку, Н. Н. з Станиславова 10 чисел нот. вид. „Станисл. Бояна“, Т. Тороньска зі Львова шкл. касетку, Оль. і М. Тороньські підставку на фотографії.

Дальші датки грошеві надіслали отсі Вн. Добродії: Ол. Вихавська 4 К, Куровцева з Калуша 1 К, др. Ів. Куровець з Калуша 1 К, др. Бачинський з Калуша 1 К, о. Тисовський 1 К, Юлія Німентовска з Трускавця 3 К, Коцовска зі Львова 5 К, Розалія, Володимира і Мар. Каратницькі з Ворохти по 1 К, о. М. Дигдалевич 2 К, др. Гольдштатб 1 К, Мих. Кебузівський 1 К 30 К, о. Лицянк 2 К, о. К. Хотинецький 1 К, Тим. Перейма 3 К, Матв. Остапчук 2 К. Досі зібрано 536 фантів і 521-К 48 с.

А. Будзинський, голова.

Денис Вушка, справник.

Читайте!

Повне видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. в. „ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10).

Читайте!

Парохія до заміни!

Місто повітове, гімназія, 4 стації заліз. в місци, підгірська рівнина; для старшого сьвященика дуже вигідна.

Близша відомість у о. Евг. Даниловича, Радівці (Radautz) на Буковині. 52(4-5)

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

Серія переликних листків (8 штук) з гарними ілюстраціями (чорними і кольорованими) до Шевченкової балади „Тополя“ вишла накладом С. Гальберга в Бучачі. Набувати можна серіями і поодиноким у накладі та у всіх більших книгарнях і торговлах. Ціни низькі.

51(14-40)

„Напівник церковний“

виданий бл. п. Ігнатієм Полотнюком в Перемишлі, можна набувати у тогож жени під адресою: Катерина Полотнюк, вдова по півци катедралим в Станиславові, ул. Собіського ч. 50.

Ціна брошуров. прим. 4 К.

Оправного в пів-полотно 4 К 50 с.

Оправного в полотно 5 К.

Пересилка постова 60 сот.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Перед і за кулісами

та другі оповіданя.

Ціна 1 К.

Зміст: Перед і за кулісами. — Будник 417.

— Ягоди. — Атак серця. — Збиточки.

— Акторське щастя.

Набути можна в Станиславській книгарні.

Час замовляти

книжки на премії!!

Канцелярія Тов. Педагогічного пригадує в тій справі всім Радам шкільним місцевим, сьвященикам і учителям, що при безпосередних замовленях на квоту 10 К дає 10% опушту, просить однак, щоби замовляти вчасно т. є в першій половині червня і то на адресу: Ольга Барвіньска, ул. Собіщина ч. 5. За точність в пізніших замовленях канцелярія не відповідає, бо тоді годі все на час опакувати і вислати. Книжки висилаєсь лишень за готівку, або за посылплатою. На фрахт і посылку постова прому при посылках грошевих долучати, бо канцелярія не в силі порта оплачувати. Цінник книжок розсилаєсь з часописями. Крім книжок в нім поданих виїшли: ч. 104. Повісти Ярошинської, ціна 24 сот., оправ. 40 сот.; ч. 105. Мамі, Нариси Віри Лебедової, ціна 20 сот.; ч. 106. Ів. Франко: Абуказимові капці, ціна 60 сот., оправ. 90 сот.; ч. 107. Народні думи. Др. Пачовський, II част 55 сот., оправ. 85 сот.; Огород шкільний, О. Глодзінського 50 сот.

З канцелярії Тов. Педагогічного.

Ольга Барвіньска.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері виносить всего 30 сот. (з постовою пересилкою 35 сот.).

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Table with 4 columns: Pojazd (train), посл. / особ. (passenger / freight), до Львова (to Lviv), зі Львова (from Lviv). It lists various train routes and schedules between Lviv and other cities like Krakow, Vienna, and Bucharest.